

Sajtóközlemény

Luxembourg, 2021. szeptember 28.

Az uniós szakpolitikák nem tudják biztosítani, hogy a mezőgazdasági termelők ne használjanak fel túl sok vizet

Az Európai Számvevőszék ma közzétett különjelentése szerint az uniós szakpolitikák nem képesek biztosítani a mezőgazdasági termelők fenntartható vízhasználatát. Nem vitatható, hogy a mezőgazdaság jelentős hatást gyakorol a vízkészletekre. A termelők azonban túl sok mentességet élveznek az uniós vízpolitika alól, ami akadályozza a megfelelő vízhasználat biztosítására irányuló erőfeszítéseket. Emellett az Unió agrárpolitikája a hatékonyabb vízhasználat helyett inkább a nagyobb mértékű vízhasználatnak kedvez, és túl gyakran támogatja azt.

A mezőgazdasági termelők az édesvizek jelentős fogyasztói: az Unióban az összes vízkivétel egynegyedéért a mezőgazdaság felelős. A mezőgazdasági tevékenység befolyásolja mind a vízminőséget (pl. a műtrágyákból vagy növényvédő szerekből származó szennyezés révén), mind a vízmennyiséget. A vízgazdálkodással kapcsolatos jelenlegi uniós megközelítés a 2000. évi vízkeretirányelvre nyúlik vissza, amely a fenntartható vízhasználatra vonatkozó jogszabályokat vezetett be. Ez Unió-szerte valamennyi víztest esetében a jó mennyiségi állapotot tűzte ki célul. A közös agrárpolitika (KAP) fontos szerepet játszik a vízfenntarthatóság területén is. A KAP egyes eszközei elősegíthetik a vízkészletekre nehezedő nyomás csökkentését, például azzal, hogy a kifizetések környezetbarátabb gyakorlatokkal kapcsolja össze és hatékonyabb öntözési infrastruktúrát finanszíroz.

„A víz korlátozott erőforrás, és az uniós mezőgazdaság jövője nagyban függ attól, hogy a mezőgazdasági termelők milyen hatékonyan és mennyire fenntartható módon használják fel azt – nyilatkozta Joëlle Elvinger, a jelentésért felelős számvevőszéki tag. –Az uniós szakpolitikák

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

azonban mindeddig nem segítették elő kellően a mezőgazdaság vízkészletekre gyakorolt hatásának csökkentését.”

A víz-keretirányelv biztosítékokat nyújt a nem fenntartható vízhasználat ellen. A tagállamok azonban számos kivételt tesznek a mezőgazdaságot illetően: a számvevők megállapítása szerint a termelők – még a vízhiánnyal küzdő régiókban is – igen könnyen kapnak vízkivételi engedélyeket. Ugyanakkor egyes nemzeti hatóságok ritkán alkalmaznak szankciókat, ha illegális vízhasználatot észlelnek. A víz-keretirányelv azt is előírja a tagállamok számára, hogy alkalmazzák a „szennyező fizet” elvét. A mezőgazdaságban felhasznált víz azonban továbbra is olcsóbb, és sok tagállam még mindig nem téríteti meg a mezőgazdasági vízszolgáltatások költségeit úgy, mint más ágazatokban. Amint a számvevők rámutatnak, a mezőgazdasági termelőknek gyakran nem kell megfizetniük az általuk ténylegesen felhasznált vízmennyiséget.

A KAP keretében a mezőgazdasági termelőknek nyújtott uniós támogatás többnyire nem függ a hatékony vízhasználatot ösztönző kötelezettségek teljesítésétől. Egyes kifizetések földrajzi korlátozás nélkül –tehát vízhiánnyal küzdő területeken is – kaphatóak például rizsre, héjas gyümölcsűekre, gyümölcsre és zöldségre, vagyis vízigényes növényekre. Amint a számvevők észrevételezik, a KAP kölcsönös megfeleltetési mechanizmusa (vagyis hogy a kifizetések bizonyos környezetvédelmi előírások betartásától függenek) is alig van hatással erre a jelenségre. Az előírások nem vonatkoznak minden mezőgazdasági termelőre, és a tagállamok amúgy sem végeznek elegendő és megfelelő ellenőrzést ahhoz, hogy ténylegesen visszaszorítsák a nem fenntartható vízhasználatot.

A közvetlen kifizetéseken kívül a KAP a mezőgazdasági termelők beruházásait is finanszírozza, és olyan mezőgazdasági gyakorlatokat, mint például a vízmegtartó intézkedések. Ezek kedvező hatással lehetnek a vízhasználatra. A termelők azonban ritkán élnek ezzel a lehetőséggel, és a vidékfejlesztési programok ritkán támogatnak a víz-újrafelhasználását célzó infrastruktúrát. A meglévő öntözőrendszerek korszerűsítése nem mindig eredményez vízmegtakarítást, mivel az így megtakarított vizet nagyobb vízigényű növények termesztésére vagy tágabb területen történő öntözésre is át lehet irányítani. Hasonlóképpen az öntözött területet kibővítő új infrastruktúra kiépítése valószínűleg növeli az édesvízkészletekre nehezedő nyomást. A számvevők következtetése szerint az Unió minden bizonnyal finanszírozott olyan mezőgazdasági üzemeket és projekteket, amelyek vízhasználatuk kevésbé mondható fenntarthatónak.

Háttér-információk

20/2021. sz. különjelentés: a „Fenntartható vízhasználat a mezőgazdaságban: a közös agrárpolitika támogatásai inkább a nagyobb mértékű, mintsem a hatékonyabb vízhasználatot mozdítják elő” című, 20/2021. sz. különjelentés 23 uniós nyelven elérhető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

Hasonló témakörben a Számvevőszék a közelmúltban jelentéseket adott ki a [mezőgazdaság és az éghajlatváltozás](#), a [biodiverzitás a mezőgazdasági területeken](#), a [növényvédő szerek használata](#) és a [„szennyező fizet”](#) elv témájában is. Október elején jelenik meg az uniós erdők biológiai sokféleségéről szóló jelentés.

Különjelentéseit a Számvevőszék bemutatja az Európai Parlamentnek és az Európai Unió Tanácsának, valamint az egyéb érdekelt feleknek, többek között a nemzeti parlamenteknek, az

ágazati szereplőknek és a civil társadalom képviselőinek. A jelentéseiben megfogalmazott ajánlások döntő többsége a gyakorlatban végrehajtásra kerül.

A sajtó rendelkezésére áll:

A Számvevőszék sajtóirodája: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547